

Sygn. akt II C 964/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia del. Barbara Pysz - Kędzierska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. S.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę i ustalenie

w przedmiocie wniosku powódki o udzielenie zabezpieczenia roszczenia

postanawia:

oddalić wniosek.

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 28 kwietnia 2020 r.

Pozwem z dnia 21 kwietnia 2020 r. powódka D. S. wniosła o:

1. zasądzenie od (...) S.A. kwoty 45 908, zł oraz 58 401,82 CHF zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie tytułem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 2 lutego 2020 r. na podstawie nieważnej z mocy samego prawa umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) z 11 września 2007 r.

2. ustalenie, że zawarta przez powódkę z (...) Bank S.A. w W. (obecnie (...) S.A.) umowa o kredyt hipoteczny nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) z 11 września 2007 r. jest nieważna.

Ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia zarzutu nieważności umowy powódka wniosła:

1. o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 100 898,80 zł wraz z

odsetkami tytułem zwrotu nadpłat w okresie o 1 stycznia 2010 r. do 2 lutego 2020 r, których powódka dokonała na rzecz pozwanego z powodu nieuprawnionego zastosowania przez pozwanego abuzywnych klauzul waloryzacyjnych,

2. ustalenie, że postanowienia § 1 ust 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 2 i 4 umowy kredytowej z 11 września 2007 r. § 13 ust. 6, oraz § 1 ust. 3, § 23 ust. 2 i 3, § 26 ust. 2 i § 35 ust. 2 i 4 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych – w ramach MultiPlanów nie wiążą powódki.

Jednocześnie powódka w pozwie zawarła wniosek o udzielenie zabezpieczenia:

- roszczenia wskazanego w pkt 2. – roszczenia głównego o ustalenie, poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania poprzez wstrzymanie obowiązku spłaty rat kredytu przez powódkę od 1 maja 2020 r. do uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie;

- roszczenia wskazanego w pkt 2. – roszczenia głównego o ustalenie poprzez zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej z 11 września 2007 r. w okresie od 1 maja 2020 r. do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie;

- roszczenia wskazanego w pkt 1. – roszczenia głównego o zapłatę poprzez zajęcie wierzytelności o wypłatę środków z rachunków bankowych pozwanego prowadzonych przez NBP w walucie PLN na kwotę 45 908,84 zł oraz w walucie CHF na kwotę 58 401,82 CHF.

W przypadku uznania braku uprawdopodobnienia zarzutu nieważności całej umowy kredytowej powódka wniosła o zabezpieczenie:

- roszczenia wskazanego w pkt 4. – roszczenia ewentualnego o ustalenie poprzez ustalenie, że powódka w okresie 1 maja 2020 r. do czasu uprawomocnienia się wyroku

w niniejszej sprawie jest zobowiązana do zapłaty pozwanemu rat kredytu w terminach określonych umową o kredyt hipoteczny z 11 września 2007 r., jednak w wysokości nie wyższej niż 1 000 zł miesięcznie;

- roszczenia wskazanego w pkt 4. – roszczenia ewentualnego o ustalenie poprzez zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej z 11 września 2007 r. w okresie od 1 maja 2020 r. do czasu uprawomocnienia się wyroku

w niniejszej sprawie;

- roszczenia wskazanego w pkt 3. – roszczenia głównego o zapłatę poprzez zajęcie wierzytelności o wypłatę środków z rachunków bankowych pozwanego prowadzonych przez NBP w walucie PLN na kwotę 100 898,80 zł.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że swoje roszczenia opiera na fakcie zawarcia umowy kredytu hipotecznego nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) z 11 września 2007 r. z (...) Bank S.A. w W. (obecnie (...) S.A.

w W.), na mocy której bank udzielił powódce kredyt w kwocie 357 000 zł, przy czym kredyt waloryzowany był do waluty CHF.

Powódka powołała się na szereg okoliczności wskazujących na nieuczciwą praktykę rynkową po stronie pozwanego. Zarzuciła, że kwota kredytu podlegająca zwrotowi na rzecz banku nie została w umowie ściśle oznaczona, jak również nie są oznaczone szczegółowe, obiektywne zasady jej określenia. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego narusza jego istotę, gdyż wprowadza do stosunku zobowiązaniowego element nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej strony bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów zakreślających granice swobody jednej ze stron. Naruszenie zaś istoty stosunku zobowiązaniowego oznacza przekroczenie granic swobody umów określonych w art. 353¹ k.c. i prowadzi do nieważności czynności prawnej jako sprzecznej z ustawą (art. 58 k.c.). W świetle pozwu dotknięte nieważnością postanowienia dotyczą głównego świadczenia kredytobiorcy, tj. zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu i zapłaty odsetek, co należy do essentialia negotii umowy kredytu.

Odnosząc się do przesłanki interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, powódka wskazała, że posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia dochodzonego roszczenia, gdyż zawarta pomiędzy stronami umowa kredytowa wygenerowała długoterminowy stosunek prawny, który nie został dotychczas wykonany. Powódka wskazała, że kwoty świadczone przez powódkę do 2 lutego 2020 r. przekroczyły kwotę kredytu wypłacanego jej przez bank. Wskazała też, że w grudniu 2019 r. pojawiła się informacja, że (...) spółka (...) (spółka matka) posiadająca pakiet większościowy akcji pozwanego banku planuje sprzedać wszystkie posiadane udziały w pozwanym banku, co w ocenie strony powodowej ma bezpośredni związek z wydaniem przez TSUE wyroku z 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, który spowodował obawy niemieckiej spółki, że pozwany bank będzie pozwany na szeroką skalę przez znaczną część jego klientów posiadających kredyty

w CHF. W ocenie analityków potencjalne pozwy „frankowe” obniżają wartość rynkową pozwanego banku, co doprowadziło do znacznego obniżenia zainteresowania ofertą pakietu kontrolnego tego banku. Zdaniem powódki tzw. „sprawy frankowe” mogą doprowadzić do niewypłacalności pozwanego banku i zagrozić zaspokojeniu roszczeń strony powodowej

w przyszłości. Zaznaczyła, że pozwany na dzień 30 września 2019 r. zwiększył rezerwy związane z klauzulami indeksacyjnymi w umowach kredytowych w CHF do 132,2 mln zł

z 66,1 mln zł na czerwiec 2019 r. Biorąc pod uwagę ewentualne uznanie za niedozwolone wzorce umowne i liczbę osób – klientów pozwanego banku, którzy zawarli podobne umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do CHF, istnieje zauważalne ryzyko, że skala tego zjawiska, w obliczu kierowanych wobec pozwanego banku roszczeń oraz kryzysu gospodarczego wynikającego z następstw pandemii SARS-CoV-2 spowoduje całkowitą niewypłacalność tego banku.

Powódka wskazała także, że interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia jej roszczeń o ustalenie (pkt 2. i 4. pozwu) objawia się także w tym, że wstrzymanie obowiązku świadczenia (lub jego ograniczenie do 1 000 zł) spowoduje brak konieczności wszczęcia przez powódkę dodatkowego postępowania sądowego o zwrot na jej rzecz nienależnego świadczenia, uiszczanego w toku niniejszego postępowania. Ponadto, spowoduje ograniczenie ryzyka kursowego wynikającego z wadliwej konstrukcji umowy, które w dobie kryzysu i zbliżającego się kryzysu gospodarczego i możliwej deprecjacji złotego będzie dla powódki dotkliwie finansowo (pозew k. 3-50).

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, wniosek powódki o udzielenie zabezpieczenia dochodzonego roszczenia nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 730 § 2 w zw. z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia roszczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku może żądać każda strona lub uczestnik postępowania przed sądem powszechnym lub sądem polubownym, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Przy czym, zgodnie z § 2 cytowanego przepisu 730¹ k.p.c., interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi bądź poważnie utrudni wykonywanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Stosownie do treści art. 747 k.p.c. zabezpieczenie roszczeń pieniężnych następuje przez:

- 1) zajęcie ruchomości, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunku bankowego albo innej wierzytelności lub innego prawa majątkowego;
- 2) obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową;
- 3) ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości, która nie ma urządzonej księgi wieczystej lub której księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu;
- 4) obciążenie statku albo statku w budowie hipoteką morską;
- 5) ustanowienie zakazu zbywania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;
- 6) ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązanego albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo częścią gospodarstwa rolnego obowiązanego.

Zgodnie natomiast z art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c., jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może unormować prawa

i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania.

Warunkiem udzielenia zabezpieczenia jest w świetle przywołanych przepisów konieczność jednoczesnego spełnienia obu wskazanych wyżej kumulatywnych przesłanek zabezpieczenia, a więc zarówno uprawdopodobnienia istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu, jak i uprawdopodobnienia, iż brak zabezpieczenia może uniemożliwić lub poważnie utrudnić wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwić lub poważnie utrudnić osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

W ocenie Sądu powódka uprawdopodobniła swoje roszczenie o ustalenie wobec pozwanego banku, zatem została spełniona pierwsza przesłanka, o której mowa w art. 730¹ § 1 k.p.c. Powódka przedłożyła do akt dokumenty poświadczające zawarcie umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF i warunki spłat jego rat. W świetle pozwu, kwota kredytu podlegająca zwrotowi nie jest w umowie ściśle oznaczona, jak również nie są wskazane szczegółowe, obiektywne zasady jej określenia. W takim wypadku uznać należałoby za powódką, że to bankowi pozostawiono swobodne określenie kwoty podlegającej zwrotowi przez kredytobiorcę. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego naruszałoby natomiast jego istotę, gdyż wprowadzałoby do stosunku zobowiązaniowego element nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej strony bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów zakreślających granice swobody jednej ze stron. Naruszenie zaś istoty stosunku zobowiązaniowego oznacza przekroczenie granic swobody umów określonych w art. 353¹ k.c. i prowadzi do nieważności czynności prawnej jako sprzecznej z ustawą (art. 58 k.c.). W świetle pozwu dotknięte nieważnością postanowienia dotyczą głównego świadczenia kredytobiorcy, tj. zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu i zapłaty odsetek, co należy do essentialia negotii umowy kredytu (postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 6 sierpnia 2019 r., sygn. akt XXV C 355/18 LEX nr 2776447).

W związku z powyższym, roszczenie powódki o ustalenie, że umowa jest nieważna, a w konsekwencji także roszczenie głównie o zapłatę należy uznać na obecnym etapie za uprawdopodobnione.

W ocenie Sądu powódka nie zdołała jednak uprawdopodobnić interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Nie uprawdopodobniła mianowicie, że kondycja finansowa (...) S.A. w W. jest niekorzystna w takim stopniu, że w razie uzyskania pozytywnego dla powódki wyroku, wyegzekwowanie dochodzonych roszczeń mogłoby w przyszłości okazać się niemożliwe lub utrudnione.

Podniesiona we wniosku argumentacja, opierająca się na ryzyku niewypłacalności banku wobec kierowanych wobec banku roszczeń przez tzw. kredytobiorców frankowych nie jest wystarczająca do uznania, że został uprawdopodobniony interes prawny w udzieleniu takiego zabezpieczenia.

Sytuacja finansowa (...) S.A. w W. jest dynamiczna i może ulegać zmianom. Powódka w żaden sposób nie wykazała, że obecna sytuacja banku, realnie zagraża niewykonaniem ewentualnie korzystnego dla powodów orzeczenia. Nadto, jak zauważyła powódka, pozwany bank w ramach kosztów operacyjnych zabezpieczył rezerwy związane z umowami indeksacyjnym w umowach kredytowych. Sama strona powodowa we wniosku wskazywała zatem, że pozwany bank dokonał zabezpieczenia środków finansowych na okoliczność zasadności roszczeń m.in. powodów.

Podnieść przy tym należy, iż kapitał zakładowy (...) S.A. na chwilę obecną wynosi (...) zł (w pełni wpłacony – odpis KRS pozwanego z 27 kwietnia 2020 r.). Nawet jeśli dojdzie do uwzględnienia powództwa powódki w całości lub w części to wysokość kapitału zakładowego banku i utworzona rezerwa pozwala stwierdzić, że powódka będzie mogła dochodzić należności od pozwanego i nic w ocenie Sądu nie wskazuje na to, żeby dochodzenie roszczeń miało być utrudnione (nawet gdyby pozwany istotnie w jakichś toczących się przeciwko nim postępowaniach zostałyby uznany odpowiedzialny z tytułu rozliczeń kredytów frankowych).

Powódka nie wyjaśniła również, w jaki sposób pandemia SARS – CoV-2 miałyby spowodować lub wpłynąć na niewypłacalność pozwanego banku, dlatego też Sąd nie mógł odnieść się do tego zarzutu.

Sam fakt, iż brak zabezpieczenia mógłby spowodować konieczność podjęcia przez powódkę dodatkowych czynności w celu dochodzenia praw przez powodów, w sytuacji gdy realizacja roszczeń nie jest zagrożona, nie stanowi interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Nie stanowi interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia fakt, że powódka w przypadku wyegzekwowania od nich kwoty w sytuacji gdy zapadnie dla nich korzystny wyrok w niniejszej sprawie będzie zmuszona wystąpić z powództwem o zwrot wyegzekwowanych świadczeń, bowiem ich roszczenie, z uwagi na sytuację majątkową pozwanego, nie jest zagrożone.

Przytoczone przez powódkę okoliczności nie świadczą zatem o tym, by w razie egzekucji zasądzonego na rzecz powódki świadczenia, egzekucja taka byłaby utrudniona lub niemożliwa.

Reasumując wskazać należy, że powódka nie uprawdopodobniła obu przesłanek udzielenia zabezpieczenia, które muszą zachodzić kumulatywnie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art.730¹ § 1 k.p.c. a contrario orzekł jak w sentencji.

sędzia del. Barbara Pyz - Kędzierska

z/

(...)

sędzia del. Barbara Pyz - Kędzierska